

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад був здійснений за підтримки Фонду прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не зобов'язує Суд. Для отримання додаткової інформації ознайомтеся з повідомленням про авторські права в кінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційний бюлетень про практику Суду № 141

Травень 2011

Редакція газети «Правое дело» та Штекель проти України - 33014/05

(Editorial Board of Pravoye Delo and Shtekel v. Ukraine)

Рішення 5.5.2011 [Секція V]

Стаття 10

Стаття 10-1

Свобода вираження поглядів

Відсутність гарантій в національному законодавстві для журналістів, які публікують матеріали, отримані з Інтернету: *порушення*

Факти – Першим заявником виступила редакція, а другим – головний редактор газети. У 2003 році газета опублікувала анонімний лист, який було скачано з сайту новин, і який, як стверджувалося, був написаний членом спецслужб. Лист містив твердження, що вищі посадові особи Служби безпеки України займалися незаконною та корупційною діяльністю і були пов'язані з організованою злочинністю. Газета навела посилання на джерело інформації і опублікувала коментар редакції про те, що інформація в листі могла бути неправдивою, і запросила громадськість до обговорення. Потім до заявників був пред'явлений позов особою, яка стверджувала, що відомості, які містилися в листі, принижували його честь, гідність і ділову репутацію. Суд поклав на заявників солідарну відповідальність і зобов'язав виплатити шкоду. Перший заявник також був зобов'язаний опублікувати спростування, а другий заявник – вибачення.

Право – Стаття 10

(а) *Обов'язок принести вибачення*: У той час як національне законодавство передбачало, що позивачі у справах про захист честі, гідності та ділової репутації були вправі вимагати спростування недостовірних та таких, що принижуючих честь, гідність та ділову репутацію, відомостей і компенсацію

шкоди, відсутні були конкретні норми, які дозволяли б зобов'язати другого заявника опублікувати офіційне вибачення. Також відсутні були докази, що українські суди були схильні давати таке широке тлумачення даного законодавства. Ні національні суди, ні Уряд не надали жодних пояснень такому очевидному відходу від відповідних національних норм. Крім того, національна судова практика після подій, які розглядалися Судом, визнала, що зобов'язання принести вибачення у справах про захист честі, гідності та ділової репутації, могло суперечити Конституційним гарантіям свободи вираження поглядів. Таким чином, зобов'язання другого заявника принести вибачення не було передбачене законом.

Висновок: порушення (одноголосно).

(b) Відсутність гарантій в національному законодавстві для журналістів, які публікують матеріали, отримані з Інтернету: Українське законодавство надавало журналістам імунітет від цивільної відповідальності у випадку дослівного відтворення матеріалів, опублікованих у пресі. Це в основному відповідало підходу Суду до свободи журналістів поширювати висловлювання, які належали іншим особам. Проте, такий імунітет не був передбачений для журналістів, які відтворювали матеріал з інтернет-джерел, не зареєстрованих відповідно до національного законодавства. Більше того, не було запроваджено жодних правил щодо державної реєстрації засобів масової інформації, які діяли в Інтернеті, статусу інтернет-ЗМІ загалом або використання інформації, отриманої з Інтернету. Суд визнав, що Інтернет був інформаційним засобом, відмінним від друкованих засобів масової інформації, і що інформаційні ресурси і комунікації в Інтернеті створювали значно більший ризик заподіяння шкоди, ніж преса. Отже, політика щодо відтворення матеріалу з друкованих ЗМІ та Інтернету могла бути різною. Тим не менше, враховуючи роль, яку відігравав Інтернет в контексті діяльності професійних ЗМІ та її значення для здійснення права на свободу вираження поглядів, відсутність достатньої правової бази на національному рівні, яка б дозволяла журналістам використовувати інформацію, отриману з Інтернету, не побоюючись санкцій, могла серйозно перешкодити здійсненню такої життєво важливої функції преси як «громадського спостерігача» і могла сама по собі спровокувати необґрунтоване втручання у свободу преси. Враховуючи відсутність належних гарантій в національному законодавстві для журналістів, які публікували матеріали, отримані з Інтернету, заявники не могли передбачити з належною точністю наслідки, які могла потягти за собою оспорювана публікація.

Висновок: порушення (одноголосно).

Стаття 41: 6 000 євро другому заявникові як компенсація за шкоду нематеріального характеру.

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька. Цей переклад був здійснений за підтримки Фонду прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не зобов'язує Суд, і Суд не несе відповідальності за його якість. Він може бути завантажений з бази даних судової практики Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, яким Суд надав його. Він може бути відтворений у некомерційних цілях за умови зазначення повної назви справи разом з вище вказаним повідомленням про авторські права і посиланням на Фонд прав

людини. Будь-яку особу, яка бажає використовувати переклад або його частину в комерційних цілях, просимо зв'язатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.

Click here for the [Case-Law Information Notes](#)